

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon o oficiálnej štatistike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o oficiálnej štatistike)

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/304>

Materiál v pripomienkovom konaní do 19.06.2026

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Štatistický úrad SR na základe úlohy č. 58 v mesiaci december Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021 schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 340 zo 16. júna 2021.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Účelom návrhu zákona je prispôbienie právnej úpravy požiadavkám informačnej spoločnosti, vývoju európskeho štatistického systému a potrebám používateľov oficiálnej (štátnej) štatistiky, čo by sa malo prejavovať v prehĺbení debyrokratizácie procesov v oblasti oficiálnej štatistiky, hospodárnosti vynakladaných prostriedkov, vo viacdrozovej tvorbe oficiálnej štatistiky s možnosťou znížiť spravodajské povinnosti a tým aj záťaž právnických osôb a fyzických osôb, väčším dôrazom na štatistické produkty, v implementácii opatrení na ochranu dôverných štatistických údajov v súčasnom kybernetickom priestore a v oblasti riadenia a koordinácie úloh oficiálnej štatistiky v jednoznačnejšom a podrobnejšom stanovení úloh národného štatistického systému a stanovením požiadaviek na ich členov. Návrh zákona reflektuje odporúčania Európskej komisie (Eurostat) z 2. a 3. kola partnerského posúdenia (Peer review).

Návrh zákona upravuje:

- v základných ustanoveniach predmet a pôsobnosť zákona, základné pojmy, princípy oficiálnej štatistiky a kritériá kvality oficiálnej štatistiky (prvá časť),
- národný štatistický systém: postavenie a úlohy úradu, úpravu funkcií predsedu a podpredsedu štatistického úradu, postavenie a úlohy hlavného štatistika, pôsobnosť poradných orgánov, postavenie a úlohy iného člena národného štatistického systému a štatistický pracovný program (druhá časť),
- zdroje údajov: podrobná úprava jednotlivých zdrojov údajov na tvorbu oficiálnej štatistiky, obsah spravodajskej povinnosti, jej plnenie počas mimoriadnej situácie a rámcová úprava sčítania obyvateľov, domov a bytov v Slovenskej republike (tretia časť),
- štatistickú infraštruktúru: štatistické registre, štatistické klasifikácie a štatistické číselníky (štvrtá časť),
- šírenie štatistických informácií: zverejňovanie štatistických produktov a štatistických informácií a iné spôsoby ich poskytovania, osobitné opatrenia na zabezpečenie dôvery verejnosti v oficiálnu štatistiku (piata časť),
- ochranu štatistickej dôvernosti: poskytovanie dôverných štatistických údajov na štatistické účely, poskytovanie dôverných štatistických údajov na iné ako štatistické účely (najmä na vedecký účel), opatrenia na ochranu štatistickej dôvernosti, ochrana osobných údajov (šiesta časť),
- rozvoj oficiálnej štatistiky: pravidlá a úlohy členov národného štatistického systému v tejto oblasti, štatistika v procese rozvoja (siedma časť),
- správne delikty: skutkové podstaty a správne konanie (ôsma časť),
- spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2027 okrem čl. I § 8 ods. 1 písm. e) tretieho bodu a písm. p) a § 56 ods. 5 písm. b), ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2029.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom predkladaného návrhu je prispôbienie právnej úpravy požiadavkám informačnej spoločnosti, vývoju európskeho štatistického systému a potrebám používateľov oficiálnej (štátnej) štatistiky. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

Republiková únia zamestnávateľov je členom:

1. Zásadná pripomienka k čl. I, ust. § 20 – vloženie nového odseku

Navrhujeme doplniť nový ods. 3, ktorý obsahovo nadväzuje na ods. 2 v súvislosti s posudzovaním administratívnej záťaže spravodajských jednotiek v znení:

„Navrhujeme, aby každé štatistické zisťovanie obsahovalo najmä:

- a) podrobné odôvodnenie potreby štatistického zisťovania vrátane popisu konkrétneho využitia získaných údajov,
- b) vyhodnotenie, či požadované údaje nie je možné získať z administratívnych zdrojov údajov, výsledkov rezortných zisťovaní, údajov v súkromnej držbe alebo iných existujúcich zdrojov údajov,
- c) predpokladaný počet spravodajských jednotiek, ktorých sa zisťovanie dotkne,
- d) odhad administratívnej záťaže spravodajských jednotiek, najmä v rozsahu predpokladaného času potrebného na splnenie spravodajskej povinnosti a odhadovaných nákladov podnikateľských subjektov,
- e) odôvodnenie primeranosti periodicity zisťovania vo vzťahu k účelu získavania údajov.“

Odôvodnenie:

Štatistické zisťovania predstavujú pre podnikateľské prostredie významnú administratívnu záťaž. RÚZ podporuje modernizáciu oficiálnej štatistiky, viaczdrojovú tvorbu štatistík a využívanie existujúcich dátových zdrojov. Tieto ciele by sa však mali premietnuť aj do konkrétnych pravidiel pri plánovaní štatistických zisťovaní.

Priame dopytovanie právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov by malo byť využívané len vtedy, ak potrebné údaje nemožno získať iným, menej zaťažujúcim spôsobom. Každé nové alebo opakované štatistické zisťovanie by preto malo byť podložené nielen formálnym právnym základom, ale aj vecným odôvodnením potreby údajov, vyhodnotením alternatívnych zdrojov a vyčíslením dopadov na spravodajské jednotky.

Takéto pravidlo by prispelo k naplneniu deklarovaného cieľa návrhu zákona, ktorým je znižovanie spravodajských povinností a administratívnej záťaže právnických a fyzických osôb, ako aj k zvýšeniu kvality, relevancie a využiteľnosti získavaných údajov.

2. Zásadná pripomienka k čl. I, ust. § 27 ods. 1

Navrhujeme upraviť znenie predmetného ustanovenia nasledovne:

„Úrad môže požiadať súkromného držiteľa údajov, aby úradu alebo príslušnému inému členovi národného štatistického systému alebo jeho poverenej organizácii sprístupnil na základe žiadosti o sprístupnenie údajov v súkromnej držbe bezplatne údaje a príslušné metaúdaje, ktorých je držiteľom, ak sú požadované údaje nevyhnutné na vykonávanie úloh oficiálnej štatistiky, a nie je ich možné získať žiadnym iným spôsobom alebo ak použitie požadovaných údajov povedie k značnému zníženiu záťaže spravodajských jednotiek. Požiadaný súkromný držiteľ údajov je povinný žiadosti úradu vyhovieť, ak odsek 4 neustanovuje inak. **Ak si údaje požadované úradom podľa vyžadujú osobitnú službu spracovania, patrí súkromnému držiteľovi údajov náhrada za túto osobitnú službu spracovania podľa osobitného predpisu.**“

Odôvodnenie:

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev (ďalej ako „Nariadenie“) uznáva, že poskytovanie údajov predstavuje nepochybnú administratívnu záťaž pre súkromného držiteľa údajov. Nariadenie vytvára možnosť pre členský štát prijať právnu úpravu týkajúcu sa poskytovania náhrad za osobitnú službu spracovania údajov, ktoré majú byť sprístupnené na základe žiadosti. Navrhovaná právna úprava však v žiadnom rozsahu neumožňuje akúkoľvek náhradu za osobitnú službu spracovania údajov (napr. v rozsahu prípravy požadovaných údajov, a prípadne vo forme prijatia primeraných opatrení na ochranu údajov v súlade s osobitnými právnymi predpismi napr. v prípade anonymizácie požadovaných údajov). Z uvedeného dôvodu navrhujeme primeranú úpravu ustanovenia, ktorá umožní náhradu nákladov na strane súkromného držiteľa údajov v súlade s osobitným predpisom, ktorý vydá úrad.

3. Obyčajná pripomienka k Čl. I, ust. § 27 ods. 3 písm. a)

Navrhujeme doplnenie odkazu na príslušné predpisy.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na absentovanie odkazu na príslušné predpisy navrhujeme ich primerané doplnenie.

4. Zásadná pripomienka k Doložke vybraných vplyvov, k časti 7. Transpozícia práva EÚ, bod B

Žiadame o vypracovanie dôslednej argumentácie v súvislosti so zachovaním štvrtročnej periodicity pri vykazovaní ceny práce, ktoré slúži okrem iného na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania, čím sa jednoznačne preukáže odôvodnenosť goldplatingu v navrhovanej právnej úprave.

Odôvodnenie:

V štatistickom zisťovaní *Štatistický výkaz ISCP (MPSVR SR) 1-04 – štvrtročný výkaz o cene práce* je v súvislosti s navrhovanou právnou úpravou priznaný goldplating.

Údaje o odmeňovaní mužov a žien sa majú podľa *Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania* zasielať ročne, kým navrhovaná slovenská právna úprava zachováva štvrtročnú periodicitu.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/304>